

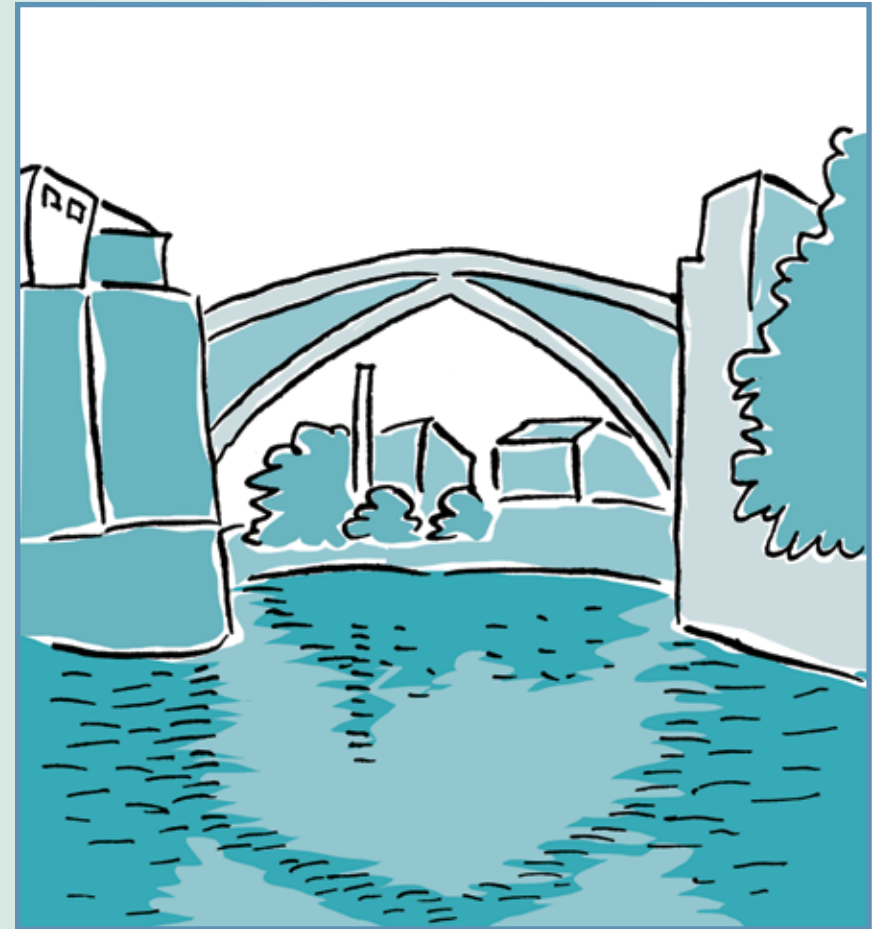
A MOSTARI ÖREG HÍD

Hídépítés egymás között

A modul szerzője: Török Ildikó

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

12. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A Balkán-félsziget államai és népei					
A	A diákok megkeresik történelmi atlaszukban az első világháború, majd a rendszerváltás utáni Balkán-félsziget államait. Az osztály megbeszéli, hogy milyen pontokon tér el a két állapot, majd a jelenkori Balkán államait a falitérképen is azonosítják. Közös felidézéssel, hogy milyen népek élnek ezen a területen, s hol vannak a leginkább vegyes etnikumú térségek. Röviden beszélgetnek róla, hogy ki járt már ezekben az országokban, és a térség mely részeit ismerik. 10 perc	Történelmi földrajzi ismeretek felidézése Tájékozódás a térben és az időben	Frontális munka – bemutatás, megbeszélés Csoportmunka – szóforgó írásban	Történelmi atlaszok	A jelenkori Európa földrajzi falitérképe

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I/b Egy régi híd története					
A	A tanár vagy egy jól olvasó diák részletet olvas fel Ivo Andric <i>Híd a Drinán</i> című regényéből. A részlet a híd építésének néhány epizódját idézi fel. A felolvasást követően a tanulók olyan szavakat mondanak egymást követően, amelyek a történet kapcsán jutnak eszükbe, és valami lényegi mozzanatra utalnak a balkáni népek együttélésével kapcsolatban. A szavakat egy szóháló formájában jegyzi fel a tanár egy nagy csomagolópapírra. 10 perc	A témára való ráhangolódás irodalmi élmény alapján Figyelmes befogadás Asszociációs készség Szóbeli kifejezőkészség	Frontális munka – felolvasás Egész csoportos gyakorlat – szóháló készítése szóforgóval	Csomagolópapír Filctollak Ragasztógyurma	P1 (Regényrészlet)
I/c Fejezetek a balkáni népek történetéből					
A	A tanulók öt csoportot alkotnak. Mindegyik csoport megkapja a D1 melléklet egyik szövegét anynyi példányban, ahány tagja van a csoportnak. A D1e szöveggel foglalkozó csoport megkapja a kivetíthető képek kicsiben kinyomtatott változatát is. A diákok önállóan elolvassák a szövegüket, és aláhúzással kiemelik belőle a lényegét. Ezután minden csoport készít egy-egy vázlatot, amelyben a legfontosabb általuk megismert információkat rögzítik. 10 perc	Új ismeretek szerzése Szövegértés Lényegkiemelés Együttműködés	Egyéni olvasás és lényegkiemelés Csoportmunka – közös vázlatkészítés	D1a-e (Szemlénények) A P2 melléklet képei kicsiben kinyomtatva	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/d Csoportbeszámoló					
	A plakátokat kiteszik egymás mellé a falra. A szö- vivők megosztják a csoportjuk információit a töb- biekkel. Utoljára az a csoport szólal meg, amelyik a mostari híd történetét mutatja be – ők vetített képekkel kísérik ismertetőjüket. (Itt ér véget az első 45 perc.) 15 perc	Megszerzett ismeretek továbbadása másoknak Előadókészség Figyelmes befogadás	Frontális munka – csoportbeszámoló	A csoportok által készített vázla- tok	P2 (Kivetíthető képek)
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A közösségi élet helyreállítása					
A	Ha ez az óra nem közvetlenül az előző után követ- kezik, akkor a tanár ráhangolásként még egyszer levetíti a P2 sorozat képeit. A diákok három nagyobb csoportot alakítanak. A feladatuk az, hogy a D2 melléklet útmutatásai alap- ján ötleteket gyűjtsenek arra vonatkozóan, hogy milyen eszközökkel lehet újjáépíteni a közösségi életet a Mostarhoz hasonló történelmi háttérrel ren- delkező településeken. 10 perc	Egy probléma megol- dási lehetőségeinek gondolati körbejárása Empátia Együttműködés	Csoportmunka – öt- letroham	D2 (Feladatlap) Csomagolópapír Filctollak Ragasztógyurma	P2 (Kivetíthető képek)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Csoportötletek					
A	A három plakát felkerül a táblára, és a szövívők bemutatják csoportjuk ötleteit. Mindenki kiválasztja a javaslatok közül azt, amelyik szerinte a leghatékonyabban szolgálná a közösség újjáépítését. A diákok egymás után elmondják, hogy melyik ötletet tartják a legjobbnak, a tanár pedig vonalat húz az adott gondolat mellé. A legtöbb szavazatot kapott ötletről szóforgóval közösen átgondolják, hogy milyen feltételei lennének a megvalósítás sikerének. 15 perc	Az ötletek bemutatása és közös értékelése Szóbeli kifejezőkészség Véleményalkotás Döntés Elemző gondolkodás	Frontális munka – csoportos szóforgó, szavazás és irányított beszélgetés	A csoportok által készített plakátok	
II/c Az együttműködés lelki feltételei					
A	A diákok körbe ülnek, és megvitatják, hogy vajon mi mindent kellene a most felnövő gyerekeknek megtanulniuk ahhoz, hogy meg tudják őrizni a egyes etnikumú közösség békéjét. Arról is beszélgetnek, hogy milyen módszerekkel lehetne mindent megtanítani nekik. 15 perc	A megismert probléma mélyebb továbbgondolása Empátia Problémamegoldás	Egész csoportos beszélgetőkör		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Értékelés					
A	Minden diák kap egy kis értékelő lapot, amelyen befejezetlen mondatok állnak. Kitöltik a lapot, és az óra végén leteszik a tanári asztalra. A tanár szóban fejezi be ugyanezeket a megkezdett mondatokat, megosztva gondolatait a diákokkal. 5 perc	Értékelő visszatekintés a foglalkozásra Kritikai képesség Önreflexió	Egyéni munka – írásos értékelés	D3 (Értékelő lap)	
Követő tevékenység					
A	A tanár feldolgozza az óra végén összeszedett értékelő lapokat, és a következő találkozáskor visszajelzést ad a diákoknak. Ha több olyan dolog is volt, ami nem tetszett a diákoknak, akkor közösen eldöntik, hogy miként kezeljék ezt a helyzetet.	Az értékelések összegzése, és visszajelzés adása a tanulóknak	Tanári tevékenység		A diákok által kitöltött értékelő lapok

TANÁRI MELLÉKLET

P1 REGÉNYRÉSZLET

A felolvasás előtt érdemes néhány szót mondani a Nobel-díjas regényről, amely egy híd történetén keresztül mutatja be a Kelet és Nyugat találkozásánál élő népek közös történetét. A hidat Nagy Szulejmán rendelte, hogy hadai biztonságosan kelhessenek át a Drinán. Szokolli Mehmet pasa tervei alapján épült, akinek tanítványa volt a mostari híd építésze, Mimar Hajruddin.

Az építkezés növekedett és kiterjedt...az, ami most a Drinán történt, annyira bonyolult volt, a munkálatok annyira összekuszálódtak s egybekapcsolódtak, hogy a ráérő városbeliek – akik a partról mint természeti tüneményt nézegették a munkát – többé már nem tudták megértéssel kíséreni. Különböző irányokban mind újabb és újabb töltéseket és sáncokat húztak, a folyót szétválasztották, medrekre, ágakra bontották, s egyik mederből a másikba vezették. Görög ácsok Antonije mester és Tosun effendi tervei alapján nagy csigákon forgó fa emelődarukat készítettek, tutajra állították őket, s az itt készült vastag kötelekkel még a legnehezebb kőkockákat is fölemelték és a pillérekhez szállították. Ezek a pillérek egymás után nőttek ki a folyó medréből. Egy-egy kőkockának a partról a hídpillérhez való szállítása négy napig tartott.

Miközben a nép mindezt napról napra, évről évre nézegette, lassanként elvesztette időérzékét, s nem tudta fölismerni az építők igazi szándékait. Úgy rémlett nekik, az építkezés nemcsak hogy nem halad előre, hanem mindinkább holmi mellékes és kiegészítő munkálatokban kuszálódik össze, s minél tovább tart, annál kevésbé hasonlít arra, aminek lennie kell. Azok az emberek, akik saját maguk nem dolgoznak, s nem vállalkoznak valamire az életben, könnyen türelmüket veszítik, s hibásan ítélik meg mások munkáját. A visegradi törökök megvonták a vállukat, legyintettek, ha a hídról esett szó. A keresztények hallgattak, de az építkezést rosszakaratú és titkos gondolatokkal kísérték magukban, s mint minden török vállalkozásnak, ennek is sikertelenséget kívántak... Ez idő tájt írhatta a Priboj melletti banjai kolostor *iguman*-ja (vezetője) egy szertartáskönyv utolsó üres lapjára a következőket: „Írom ide tudomásul, mikor Memet pasa Visegrad mellett a Drinán hidat épített vala. És akkor a keresztény nép számára a pogányok részéről nagy vala a gyötörtetés és súlyos a robot... Három éveig építették, és sok pénzt harácsolának. A vizet kettébe és háromba választják vala, de a hidat nem tudják vala egybehozni.”

Eszkendők múltak, tavasz, nyár, ősz és tél váltogatták egymást, elmentek, s újra visszatértek a munkások, mesteremberek. Most már az egész Drinát átívelték, de nem a híddal, hanem faállványokkal, amelyek fenyőgerendák és deszkák értelmetlen és kusza fonadékára hasonlítottak. Jobbról és balról is tutajokra erősített magas fadaruk lóbálóztak. A folyó mindkét partján máglyák füstölögtek, ólmot olvasztottak fölöttük, s azzal öntötték be a kőkockák hasadékait, láthatatlanul kötötték egyik követ a másikhoz.

Ebben az évben és a következőben is igen enyhe volt a tél, és egészen december közepéig dolgoztak. Elkövetkezett a munka ötödik esztendeje. Most már épületfák, kövek, segédeszközök és különböző építőanyagok széles és szabálytalan köre lassanként szűkülni kezdett...

...a folyó fölött is fogyni és vékonyodni kezdett a gerendák, deszkák és lécek bonyolult összevisszasága, s közülük mindjobban, mind világosabban eltűntek a pompás banjai kövekből épült híd vonalai. Némely munkások és egész munkáscsoportok még egyre végezték a világ szemében értelmetlennek és összefüggéstelennek látszó munkákat, de most már az utolsó hitetlenkedő városbeli előtt is világos volt, hogy valamennyien együttesen építik a hidat, egységes terv és hibátlan számítás alapján, amely ott áll minden munkálat mögött. Először azok a hídvégek váltak láthatóvá, amelyek magasságukban és átmérőjükben is a legkisebbek voltak, s legközelebb álltak a partokhoz, aztán egyenként fedték föl a többi, míg végül az utolsóról is eltűntek az állványok, s kibukkant az egész híd, mind a tizenegy boltívvel, szépségében tökéletesen és különösen, mint új és idegen táj a városbeliek szeme előtt.

A jóban és rosszban is gyors visegradiak szégyellték kétkedésüket és hitlenségüket. Most nem is kísérelték meg, hogy gyönyörüket rejteggessék, s lelkesedésüket fékezzék. A hídon még nem engedték meg az átkelést, de a nép mindkét parton összesereglett, különösen a jobb parton, ahol ... a város nagyobb része feküdt, onnan nézték, hogyan mennek át a munkások rajta, hogyan csiszolgatják a korlátok és a kapu üléseinek köveit ...

...A felügyelők és munkások pénzt és ruhát kaptak ajándékba, s a közlakoma, amelyen mindenki részt vehetett, aki csak akart, két napig tartott. Ettek, ittak, táncoltak és énekeltek ... az ünnepségek idején s az első napokban általában, az emberek számtalanszor átkeltek a hídon, egyik partól a másikra és vissza. A gyerekek átfutottak, az idősebbek szép lassan, beszélgetve mentek, vagy minden pontról külön elnézegették a hídról nyíló új látóhatárt. Az erőtlenekeket, csonkákat, bénákat hordágyon hozták, mert senki sem akart elmaradni s lemondani arról, hogy részt vegyen ebben a csudában. A *kasaba* (=muzulmán városrész) minden lakosa, még a legkisebb is, úgy érezte, hogy képességei egyszerre megsokszorozódtak, és ereje megnövekedett. Mintha valami csodás, emberfölötti vállalkozás az ő képességeik méreteihez és a mindennapi élet határai közé szállt volna alá. Mintha az eddig ismert elemek: a föld, víz és ég mellett egy újabbat fedeztek volna föl. Mintha valakinek az áldásos erőfeszítésével még egyszer minden és mindenki számára megvalósult volna az egyik legnagyobb kívánság, az ősi emberi álm: járni a vizek fölött, s meghódítani a térségeit."

Ivo Andric: *Híd a Drinán*. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1982, 82–91. o.

P2 KIVETÍTHETŐ KÉPEK (KÜLÖN MAPPÁBAN)

1. Csontváry Kosztka Tivadar: Római Híd Mosztárban

2-3. A híd

4. Bosnyák mecset

5. Katolikus templom

6–8. A híd az ötvenes években

9. Egy 1970-es képeslap

10. Régi hagyomány – ma: hídugrók

11. A híd felrobbantása

12. Az ideiglenes fahíd

13–14. Az új híd építése

15–16. Az új híd feljárói

17. Az újjáépített híd látképe

18. Egy kő a régi hídból. Felirata: Don't forget!

(A képek forrása a mostar.lap.hu internetes oldal.)